

24

INFORMACIJOS

Nr. 1 (24)

1953 m. sausio 1 d.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Sveikinimai Kalėdų švenčių proga

Vokietijos Krašto Valdyba gavo iš savo tautiečių, apylinkių valdybų ir seniūnijų, lietuviškųjų institucijų bei pavienių asmenų daugybę nuoširdžiausių sveikinimų. Sveikinimus atsiuntė ir Vokietijos augsti valdininkai, parlamento nariai, mokslininkai ir visuomenininkai. Nuoširdžius sveikinimus taip pat atsiuntė kitų tautybių bendruomenių vadovybės.

Kalėdos Varelio senelių prieglaudoje

Šiemet Varelio prieglaudoje gyvenantiems lietuviams seneliams Kalėdos nebuvo "sausos". Vokietijos Krašto Valdybos, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir Kap. Berento vadovaujamos lietuvių sargybų kuopos rūpesčiu seneliai gavo Kalėdoms 92 kg cukraus, iš LRK 350 DM pinigais ir iš lietuvių sargybų kuopos Kaiserslauterne 313 DM.

Tokių būdu švenčių proga seneliams galėjo būti suruoštas bendras pobūvis, ir šie asmenys, kurie lig šiol nėra likę abejingi lietuvių bendruomenės ir mūsų tautos reikalams, galėjo būti švenčių proga atžymėti, suteikiant jiems nors nedidelį džiaugsmą.

PLB Bonnos Apylinkės Valdyba veikia

Naujai įsteigtoji Bonnos Apylinkė, nežiūrint nepalankių sąlygų ir pavienių tautiečių išsimėtymo dideliame krašto plote, pasireiškė kaip labai veikli. Kalėdų švenčių proga Apylinkės vadovybė applanė ir pavienius tautiečius, tam tikslui pasiskolinusi automobilį iš ICEM, kuri Valdybai pavedė juo naudotis nemokamai.

Nemokamai gydys lietuvius

Geesthachte ligoninės gydytojas, Dr. Med. Oskar Axter, prieš Kalėdas persikėlęs gyventi į Pforzheimą, nori čia užmegzti ryšius su lietuviais ir lietuvių bendruomenės vadovybe.

Dr. Axter yra vedęs lietuvaitę, Geesthachte su lietuviais labai gražiai sugyveno ir nori toliau bendrauti su savo žmonos tautiečiais. Jis pareiškė, kad mielai gydys nepasiturinčiuosius lietuvius Pforzheime be jokio atlyginimo.

Vargo Mokyklos

Krašto Valdyba, jos bendradarbiai ir talkininkai kreipia didelį dėmesį į Vokietijoje veikiančias Vargo Mokyklas ir rūpinasi (joms kiek galėdama padėti).

Kalėdų švenčių proga susirūpinta Vargo Mokyklas lankantiems lietuvių vaikučiams suruošti Kalėdų eglutes. Krašto Valdybos švietimo inspektoriams, p. J. Venclausko, rūpesčiu pavyko gauti iš Švedų Šalpos Įstaigos (Schwedisches Hilfswerk) paramą rūbais. Jų gauta tiek, kad visi Vargo Mokyklų mokiniai - 99 berniukai ir 81 mergaitė - gaus bent po vieną rūbelį.

Keliems berniukams švedų dovanų pritrūko. Laimingu būdu jas galima buvo papildyti tik ką iš Australijos gautu rūbų siuntiniu. Šiuos rūbus paaukojo bendriems šalpos reikalams trys Australijos lietuviai, p.p. A. Danta, J. Snižes ir J. Snikas. Šis siuntinys yra dalis Australijos lietuvių bendruomenės sukeltos akcijos rinkti aukas Vokietijoje gyvenantiems tautiečiams sušelpiti.

Krašto Valdybos bendradarbio, p. J. Glemžos, rūpesčiu iš jo artimųjų Amerikoje gyvenančių lietuvių buvo gauta dovanų, iš kurių pasisekė padaryti visiems Vargo Mokyklų mokiniams saldumynų ir žaizdukių siuntinukus. Tokiu būdu šioms Kalėdoms visiems Vargo Mokyklas lankantiems vaikučiams paruošta nors kuklaus džieugsmo valandėlės.

Kiek reikšminga yra Vargo Mokyklų veikla, matosi iš čia dėdamo Augustdorfo Vargo Mokyklos pranešimo.

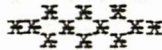
Ją sudaro 15 mokinių dviejose grupėse. Vyresniųjų, 5-8 mokslo metų, yra šeši mokiniai, visi kiti - pirmamečiai ir antramečiai. Vyresniųjų grupėje dėstoma lietuvių kalba, Lietuvos istorija ir geografija. Mokykla turi didelį, P. Mantnieko išleistą, Lietuvos žemėlapi, kuris palengvina geografijos dėstymą, bet šiaip tinkamų vadovėlių trūksta.

Per lietuvių kalbos pamokas dėstoma gramatika, rašomi diktantai ir rašinėliai, skaitomi lietuvių autorių raštai. Išmokyta daug eilėraščių ir dainų. Tautos švenčių metu mokiniai atlieka meninę dalį. Išeita trumpas Lietuvos istorijos kursas, supežindinta su Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo istorija, Nepriklausomos Lietuvos gyvenimu, papročiais, be to, plačiai nušviesta dabartinė mūsų Tautos tragedija ir mūsų uždariniai tremtyje.

Kiekviena grupė turi po tris pamokas per savaitę. Mokiniai pamokas lanko su dideliu noru. Vasaros metu pamokos buvo įvairinamos ekskursijomis, o dabar - žaidimais. Vargo Mokyklą dabar lanko visi Augustdorfo lietuvių mokyklinio amžiaus vaikai. Reikia pasakyti, kad lietuvių Vargo Mokykla yra kaip lietus ant išdžiūvusios dirvos. Mūsų vaikams gresia suvokietėjimas, kuri tik Vargo Mokyklos, žinoma, gerai vedamos, gali atsverti. Jos yra mūsų tautiniai židinėliai, prie kurių išlaikymo turi prisidėti visi laisvojo pasaulio lietuviai. Leisti vaikams nutautėti būtų bendras mūsų nusikaltimas lietuvių tautai.

Paskutiniu laiku Augustdorfo Vargo Mokyklą stipriai parėmė Balfas, daugiausia šelpdamas mokinius.

Prie atidarant čia Vargo Mokyklą, buvo jaučiamas mokinių nutolinimas nuo mūsų tautos kamieno. Kai kurie vaikai namie jau kalbėjo vokiškai. Dabar viskas pasikeitė į gerąją pusę. Mokyklos lankymas yra savanoriškas, todėl svarbu mokinius geruoju patraukti, kas Augustdorfe yra pavykę.

SVETUR MIRUSIEJI LIETUVIAI

Vokietijos Krašto Valdyba, užmezgusi ryšius su pabėgėlių organizacijomis ir įstaigomis, gauna iš įveirčių šaltinių žinių apie lietuvius. Yra gauti šie oficialūs pranešimai apie mirusius lietuvius ir, kur tai buvo galima sužinoti, jų palaidojimo vietą. Šie lietuviai mirė svetimųjų tarpe ir apie jų likimą artimiesiems nieko nežinoma. Jų mirimo dokumentacija pravesta šioje Vokietijos metrikacijos įstaigoje: Standesamt I, Berlin C, 2, Stralauerstr.43. Reikalui esant, šioji metrikacijos įstaiga gali išduoti mirusiųjų mirimo metrikas.

Lietuvių pavardes skelbiame taip, kaip jos yra vokiečių įstaigų užrašytos, patys jų netaisydami, kad nesuklaidintume artimuosius, kuriems bus geriau žinomos jų pavardės ir vardai.

Pavardė ir vardas	Gimimo vieta	Data	Mirimo data	Vieta
Miscikas Juozas	Sintautai	29.9.26m.	17.10.45	Munster-Lager Palaidotas: Waldfriedhof, Munster-Lager.
Danilowitsch, Ivan	Berszty	8.1.15m.	4.2.44	Brüssel Mirusiojo kilmė iš Gardino apskr. paštas Pozecz
Cirvinskas Stasys	Rietavas	18.12.25m.	27.4.45	Lichetnwald, bei Regensburg Obpf., ten pat ir palaidotas.
Bubelis Alfonsas	Notenci (Kupiskis)	11.7.25 m.	15.2.45,	Lindenau, Kr.Heiligenbeil, palaidotas ten pat karių kapuose.

Pavardė ir vardas	Gimimo vieta	Data	Mirimo data	Vieta
Jucius, Petras	Langlio	28.3.04m.	27.4.45	Kritęs kare nežinomoje vietoje, palaidotas Ehrenfriedhof "Schlageter", Platz zw. Bau 6 u.N, Grab Nr.5, žmona gyvenusi Siauliuose.
Jucius, Isidor	Sveksna	19.12.19m.	24.4.45, Res.Laz.	Garmisch, palaidotas Heldenfriedhof Garmisch, Abt.60, Rh.2, Nr.5.
Jonusas, Stepas	Tauragė	8.8.23 m.	9.3.45	Pillau, kritęs kare ir palaidotas Neuer Krgfrdh. "Nordmole", Pillau, Block K, Reihe 4, Grab Nr.1876.
Leskauskas, Ignatz	Troskunai (Panevez.)	1.9.14 m.	2.3.45	Mirimo ir palaidojimo vieta nežinoma, bet yra kažkoks ryšys su Rumunija.
Szepoks, Mikitis	Medischkehmen,	21.12.64,	mirimo data nežinoma,	palaidotas: Frdh. I Pillau, rechts d.Kapelle, Messengrab.
Apanavicius, Algis	Kaune	10.11.26m.	11.2.45	Würzburg, palaidotas Militärfrdhf. Würzburg.
Gabrys, Vitas	Mariampolė	14.4.25m.	2.4.45	Res.Lazarett III, Klagenfurt, palaidotas: Friedhof i.Klagenfurt, Reihengrab/Feld XVIIa, Reihe 12, Grab Nr.9
Bieliauskas, Jonas	Seta	31.5.15m.	15.10.45	Dieppe, palaidotas Friedhof Dieppe, Grab 366, Block F

XX XX XX
XX XX XX

SEAUDOS ŽINIOS

Klaipėdoje ir Rvgoje raudonos vėliavos

Šitaip pavadina "Westfalen-Zeitung" savo straipsnį apie Pabaltiją 1952.XII.14 d.

Tik mažam lietuvių, latvių, estų ir vokiečių skaičiui pavyko pabėgti iš Pabaltijo į Suomiją ar Švediją. Pabaltijo kraštus skirianti geležinė uždanga yra saugesnė, kaip, pavyzdžiui, prie Oder-Neisės linijos. Todėl iš šių kraštų/ateinančios tik atsitiktinai, per pabėgėlius.

"Bet ką Jūs norite žinoti?" - klausia vienas pabėgėlis, "vokiečių Pabaltijy nebėra, gal tik vienas kitas, nepatekęs į MVD rankas. Raudonųjų ir jų pagalbininkų šeiminkavimas buvo baisus. Niekas nežino, kiek buvo išvežta, vistiek, lietuvių, vokiečių ar kitų. Net naujieji ateiviai, atplūdę į Pabaltiją vieton išvežtųjų arba

pramonės darbams, buvo areštuojami ir deportuojami.

Pasipriešinimas sovietams ir maišatis Kremliaus rytų Europos planuose niekur nebuvo tokia didelė, kaip Pabaltijy. Taip pat niekur nebuvo toks neplaningas ir besikaitaliojantis planų vykdymas, kaip Pabaltijy.

Neplaningo planavimo maišatis prasidėjo tuojau po karo, kai Raudonoji Armija evakuavo kaimus, miestus ir net ištisas sritis. Kai rusai susigriebė atstatyti pajūrio sritis, trūko darbo jėgų. Neužilgo pradėjo plūsti ateiviai iš Gudijos, Ukrainos, Turkestanio ir Vidurinės Azijos. Bet naujieji kolonistai irgi sumaišė planavimą, nes nusėdo ne ten, kur buvo numatyti, bet kur jiems patiko. Raudonųjų viešpačių bandymas susitvarkyti iššaukė pasipriešinimą ir net atvirą maištą. Nuo to laiko prasidėjo ir dabar nepaliojančios partizanų kovos.

Kremlius paskutiniu laiku kreipia didelį dėmesį į Pabaltijį ne tik keriniu, bet ir ūkiniu požiūriu, nes žiūri į tą sritį, kaip į tvirtovę, kuri turi atlaikyti agresiją. Kaune statomos naujos elektros jėgainės, Ryga tampa įvairios pramonės miestu. Kalbama net apie butų ir kultūrinių įstaigų statybą. Bet kiek žmonių šiose srityse dar gyvena, nesužinosi. Kaip galima tai nustatyti, kai nėra asmens laisvės? Laisvė Pabaltijo kraštuose žinoma tik miškuose pasislėpusiems, kurie tebekovoja prieš raudonąjį režimą. Bet ir jų skaičiai nežinomi. Žinoma tik tiek, kad yra didelė bevardžių armija, kuri nustoja vilties atgauti tėvynę".

Lietuviški namai - pavyzdys vokiečiams.

"Hannoversche Presse" gruodžio 16 d. d. deda Cellės apylinkėje pastatytų molinių namų atvaizdą. Juos pasistatė vienas vokiečių pabėgėlis iš Lietuvos. Belipdant jam molio namus, giliai konservatyvūs Saksonijos žmonės žiūrėjo į šią statybą labai skeptiškai, manydami, kad nuo pirmojo lietaus namukas ištis. Lietuvos vokiečių E. Bernhard betgi buvo užsispyrėlis ir niškino, kad jis tokius namus matęs savo tėvynėje Lietuvoje ir kad jie, nežiūrint aplinkinių pažuokos, stovėsia. Laikraštis rašo, kad Bernhardas į namus įmūrijęs ir savo lietuviškosios tėvynės patyrimą.

Nedideli, bet dailūs iš molio sulipinti namai stovi, pakelia visas audras, lietuį ir sniegą, o apylinkės žmonės pagarbiai į juos žiūri. Kiti pabėgėliai irgi ketina statyti sau tokiu būdu pastoges.

GYVENIMO LIETUVOJE NUOTRUPOS

Vyresnio amžiaus vokiečių, prisimindama savo gyvenimą Lietuvoje, kur ji išbuvo nuo 1947 iki 1951 m., tarp kitko, pasakoja:

"Laisvas" Lietuvos ūkininkų kolchozinimas.

Ūkininkas, turįs didesnę ūkį, jei bandydavo pasisamdyti darbininką, tuojau buvo apšaukiamas liaudies priešu. Bet tai buvo tik iš valdžios pusės, ir ūkininkai vis tiek stengdavosi gauti darbo jėgas, kad galėtų tinkamai žemę įdirbti, nes rudenį atėjus, turėdavo atiduoti labai didelę duoklę valstybei. Duoklė buvo nustatoma pagal ūkio dydį ir ūkininkas negalėjo išskintis nepajėgias prievolės atlikti dėl to, kad negalėjo turėti samdomos darbo jėgos. Į tai jis gaudavo trumpą atsakymą: "Jei ūkis per didelis, pats negali jo apdirbti, atiduok kitiems arba stok į kolchozą". Ūkininkai talkindavo vieni kitiems ir gaudė bet kurią pasitaikiusią darbo jėgą. Tačiau ir tai jų neišgelbėjo, nes prievolės, nežiūrint koks buvo derlius, vis būdavo didinamos ir vis atsirasdavo naujų priespaudos priemonių. Apdėdavo dideliais mokesčiais, valstybinėmis paskolomis, kurių niekas dar nėra gavęs atgal, ir kitaip buvo spaudžiama. Pav., pačios darbymetės laiku atėdavo įsakymas atvykti su arkliais į tą ar kitą geležinkelio stotį, esą, atvykę vagonai su sėkliniais grūdais ir reikia juos patuštinti, o grūdai vėliau bus dalinami ūkininkams. Ūkininkai, nors ir pykdami, bet važiuoja ir kartais išlaukia vieną ar dvi dienas, o jokių vagonų su grūdais neateina.

Arba vėl: ūkininkui nustatoma iš miško išvežti tam tikras kiekis medžių. Norėdamas greičiau atlikti, ūkininkas veža dieną ir naktį, o kai normą beigia, gauna pranešimą, jog turįs dar daugiau išvežti, nes įvykusi klaida. Nei priešintis, nei pasiskųsti negali, be to, jam dar lyg pasityčiojant, pareiškima, jog turįs džisugtis, kad jam norma padidinta, nes už tai valdžia sumokanti, ir jis gali gerai uždirbti. Gi dirbant nuo saulėtekio iki tamsos su dviem arkliais ir dar kam nors padedant, gaudavo 10-12 rublių, kurių ir degtinės buteliui neužtekdavo, kaip ūkininkai patys karčiai pašėpdavo.

Kolchozui priklausantieji ūkininkai tokiems darbams nebuvo varomi darbymetyje. Todėl savarankiškieji ūkininkai nepajėgdavo išsikinkyti ir, jei apleidžiant Lietuvą, kaimas, kur ji gyveno, buvo jau "laisvai" įsijungęs į kolchozinę sistemą.

Atsišaukimai - stribų vergas.

Kitas jaunas vokiečių, taip pat gyvenęs apie trejus metus Lietuvoje, gerai išmokęs lietuvių kalbą, pasakoja, kad apylinkėje, kur jis gyvenęs, buvę daug partizanų, tik jų veikimas, įsteigus kolchozus, kiek pasunkėjęs, nes ūkininkai kartais patys pristigdavę miesto.

1947 m. prieš rinkimus jis matęs iškabintus atsišaukimus, kuriuose buvęs atveizduotas Leninas, laikantis maišą, o Stalinas pasiglemžęs kėmą į jį lietuvius, palinkusiomis galvomis, sumenkusius. Šio paveikslo apacioje buvęs maždaug toks užrašas:

Leninas laikė maišą,
Stalinas užrišo.
Visa Lietuvėlė
Jau buvo sukišta.

Tų atsišaukimų buvę išklijuota gana daug ir milicija bei stribel turėjo daug darbo, kol juos nurenkiojo.

Vienu metu įvairios žinios, surašytos rašomąja mašinėle, būdavo iškabinamos ar numetamos į ūkininkų kiemus. Apklaussinėtasis jaunas vokiečių mamos, kad tai buvo partizanų daroma.

TARYBŲ LIETUVOS SPAUDOJE

Žmonių ir mašinu "sveikatos" reikalai

Taip gydomi žmonės:

Gyd. V. Sirijos-Gira "Tiesos" Nr. 269, tarp kitko, rašo: "Štai du instrukciniai lapeliai - "Vaikų baciliarinei dizenterijai ir disepsijai sintomycinu gydyti instrukcija" ir apprašymas, kaip naudoti naują gydomąjį preparatą - Testosteronpropionatą.

Tebūnie leista iš anksto pasakyti: draugai iš Sveikatos apsaugos ministerijos ir Vyr. Farmacijos valdybos, jokių būdu ne tarybiniam gydytojams ar felčeriems tokios instrukcijos! Tarybinių medicinos darbuotojų uždavinys padėti, pagelbėti sergančiam žmogui. O čia...?

Brošiūrėlėje apie gydomąjį preparatą Testosteronpropionatą pasakyta, kad jis įvedamas į organizmą... intraveniniškai. Rimta klaida! Tai - riebalinis preparatas. Įvedus jį venon, galima suteikti žmogui didelę žalą. Vietoje pagalbos - stipri grėsmė sveikatai - štai ką visiems gydytojams siūlo Sveikatos apsaugos ministerija šioje instrukcijoje.

Brošiūroje apie vaikų baciliarinės dizenterijos gydymą yra taip pat priversta labai rimtų klaidų. Štai sakinytis: "Toksiškais ir hipertoniškais dizenterijos atvejais priešdifterinį serumą taikyti nereikia, nes toksikoze nuima gydymas sintomycinu". Čia kas žodis - tai nesąmonė. Pirmiausia nėra jokios hipertoniškos dizenterijos. Matyti, turima galvoje hipertoksišką dizenteriją. Antra, iš kur čia priešdifterinis serumas? Supainiota, - turi būti: priešdifterinis. Nekalbėsim jau apie vertimo kalbą, kuri yra nemokšiška.

Iš Sveikatos apsaugos ministerijos atsakingų darbuotojų, neatšakingai išleidusių tokias svarbias instrukcijas, medicinos darbuotojai teisėtai reikalauja: sudrausti šerlatanus ir nemokšas, kuriems tokį svarbų darbą patikėjo Sveikatos apsaugos ministerija.

šaip taisios mašinos:

"Tiesos" Nr. 270 rašoma: "Blogas Vievio MTS darbas irgi smarkiai trukdo rajono kolūkiams laiku atlikti žemės ūkio darbus. MTS nuo pat pavasario žlugdo sutartis, sudarytas su kolūkiais. Pavyzdžiui, rudeninio arimo planą stoties tarykdė vos ketvirtadaliu.

MTS dažnai genda ir prastovi traktoriai, žemės ūkio mašinos. Ir tai yra dėl to, kad stotyje blogai organizuota mašinų techninė priežiūra, neoperatyviai šalinami traktorių gedimai. Stoties direktorius Kunovas ir inžinierius Stašenko neteikia mechanizatoriems pagalbos. Tik dėl to kartais traktorininkai priversti savaites stovėti su sugedusia mašina.

X
XX XX
X

UNO AUGŠTOJO KOMISARO ĮSTAIGOS SKELBIMAI

Pasų reikalu

Kai kurios vokiečių įstaigos tremtiniams dar išdavinėja vadinamus "Fremdenpass". Pagal § 43 bendrų 1952.8.15 d. administratyviniu nuostatu, tremtiniams turi būti išduodami tarptautiniai kelionių pasai, neatsižvelgiant į tai, ar tremtinys numato kur keliauti, ar ne. Lietuviams tokius tarptautinius pasus atstoja Lietuvos užsienio pasai. "Fremdenpass" išdavimas pateisinamas tik tais atvejais, kai tremtinio teisės, dėl nusikalstamo veiksmo arba psichinės nesveikatos ir pan., yra savaimė susiaurintos.

DP gydytojų reikalu

UNO Augštojo Komisarо įstaiga rūpinasi, kad buvę DP gydytojai gautų teisę verstis Vokietijoje praktika arba šioip gauti darbo savo profesijoje. Buvę DP gydytojai bedarbiai prašomi suteikti per savo tautinius komitetus žinių UNO A. Komisarо įstaigai.

Lankymasis UNO A. Komisarо įstaigoje

Kai kurie tremtiniai savo reikalais neapdairiai važinėja į A. Komisarо įstaigą. Įstaigą praneša, kad nėra jokios prasmės asmeniškai joje lankytis, jeigu prieš tai nebuvo reikalas išdėstytas raštu ir gautas atsakymas, iš kurio paaiškėja kelionės būtinumas.

Pašalpos prašymai

Tremtinių prašymai juos sušelpiti UNO A. Komisarо įstaigos nukreipiami į tarptautines religines labdaros organizacijas. Prašytojas turėtų todėl savo prašyme pažymėti savo tikybą, kad įstaiga žinotų, kuriai labdaros organizacijai prašymą persiusti. Pati įstaiga šalpai lėšų neturi.